

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 568/01
Zo dňa: 17.01.2014

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 8
Počet príloh: 0

Z Á Z N A M

**o výsledku kontroly
plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolami
vykonanými na Železniach Slovenskej republiky
a Železničnej spoločnosti Slovensko, a.s. v rokoch 2012 a 2013.**

Železnice Slovenskej republiky, Bratislava

Bratislava, február 2014

**Záznam
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 568/01 zo 17.01.2014 vykonali:

Ing. Tibor Škula, vedúci kontrolnej skupiny
Mgr. Pavol Marko, člen kontrolnej skupiny

kontrolnú akciu: Kontrola plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolami vykonanými na Železničiach Slovenskej republiky a Železničnej spoločnosti Slovensko, a.s. v rokoch 2012 a 2013. Účelom kontroly bolo preveriť plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených na základe výsledkov kontrol vykonaných na Železničiach Slovenskej republiky a Železničnej spoločnosti Slovensko, a.s. v rokoch 2012 a 2013 súvisiacich so zmluvami vo verejnom záujme a plnením programov revitalizácie.

Kontrola bola vykonaná v čase od 24.01.2014 do 28.02.2014 v

Železničiach Slovenskej republiky, Bratislava
Klemensova 8
813 61 Bratislava - Staré Mesto
IČO 31364501

za kontrolované obdobie: roky 2012, 2013.

Predmetom kontroly bolo vyhodnotenie plnenia prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov na základe správy, ktorú kontrolovaný subjekt zaslal NKÚ SR.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1 Postavenie Železníc Slovenskej republiky vo vzťahu k preverovaným opatreniam

Železnice Slovenskej republiky (ďalej aj „ŽSR“) vznikli 10.11.1993 na základe zákona č. 258/1993 Z. z. o Železničiach Slovenskej republiky zo dňa 30.09.1993 v znení zákonov č. 152/1997 Z. z. a č. 259/2001 Z. z. Spoločnosť je zákonným nástupcom Železníc Slovenskej republiky, š. p., ktoré boli zriadené 01.01.1993 v čase po rozdelení bývalého Česko - Slovenska na Českú a Slovenskú republiku. ŽSR patria do pôsobnosti Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej aj „MDVRR SR“). Riadiacimi orgánmi ŽSR sú správna rada a generálny riaditeľ. ŽSR sú zodpovedné za spravovanie železničnej infraštruktúry, a od železničných dopravcov prijímajú úhrady za prístup k železničnej infraštruktúre, ako aj za ostatné druhy služieb.

Kontrola preverila plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených na základe kontrol vykonaných na ŽSR v rokoch 2012 a 2013. Do uvedeného obdobia spadá na ŽSR kontrola vynakladania verejných prostriedkov, zmluvných vzťahov, financovania modernizácie a prevádzkovania železničnej dopravnej infraštruktúry realizovaných v rokoch 2010 až 2011, ktorá bola vykonaná v čase od 13.09.2012 do 03.12.2012. Uvedená kontrola bola zameraná na zmluvy vo verejnom záujme medzi MDVRR SR a ŽSR a plnenie programu revitalizácie.

Uvedenou kontrolou boli okrem iného zistené aj nedostatky v oblasti finančného zúčtovania bežných a kapitálových transferov (v rámci podkladov pre zostavenie štátneho záverečného účtu pre kapitolu MDVRR SR) a zmlúv na dodanie tovarov a služieb z rokov 1997 – 2001, kde bol potenciál na úsporu nákladov pri prehodnotení zmluvných podmienok a ceny. K odstráneniu nedostatkov boli zo strany NKÚ SR navrhnuté 2 odporúčania. Kontrolovaný subjekt prijal na odstránenie nedostatkov 2 opatrenia, ktorých splnenie bolo predmetom kontroly.

Termín na prijatie opatrení bol v zmysle Zápisnice o prerokovaní protokolu o výsledku kontroly z 29.01.2012 stanovený na 14.12.2012 a termín na zaslanie správy o ich plnení bol v zmysle uvedenej zápisnice do 31.03.2013. Opatrenia na odstránenie nedostatkov boli na NKÚ SR zaslané v stanovenom termíne (doručené 14.12.2012), správa o plnení opatrení bola na NKÚ SR doručená 28.03.2013, čo bolo rovnako v stanovenej lehote.

Okrem preverenia splnenia opatrení na odstránenie zistených nedostatkov sa kontrola zamerala aj rámcové vyhodnotenie dopadu revitalizačných opatrení k 31.12.2013, vrátane plánovaných ukazovateľov na rok 2014, najmä s ohľadom na vývoj ročnej výšky prostriedkov štátu (od MDVRR SR) poskytovaných na prevádzkovanie železničnej dopravy a ukazovatele vyrovnaného hospodárenia na ŽSR, ktoré bolo jedným zo základných cieľov revitalizácie.

2 Rámcové vyhodnotenie dopadu revitalizačných opatrení k 31.12.2013

V starom modeli financovania prevádzkovania železničnej infraštruktúry (ďalej aj „ŽI“) boli regulované ceny za použitie železničnej dopravnej cesty určené na základe ekonomicky oprávnených nákladov prevádzkovateľa dopravnej cesty, pričom sa prihliadalo na výšku zdrojov z verejných financií poskytnutých na financovanie prevádzky ŽI.

Dňa 28.10.2009 bol schválený zákon NR SR č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 513/2009 Z. z.“), ktorým bol zavedený nový model financovania ŽI založený na princípe úhrady fixných nákladov manažéra infraštruktúry vlastníkom infraštruktúry (z prostriedkov štátneho rozpočtu) a pokrytí variabilných nákladov manažéra infraštruktúry príjmami z úhrad za použitie ŽI železničnými podnikmi. Zákon č. 513/2009 Z. z. nadobudol účinnosť 01.01.2010. Nový model financovania ŽI sa začal vo financovaní prevádzkovania ŽI uplatňovať od roku 2011.

V zmysle nového modelu boli náklady za služby v zmysle bodov 1 a 2 prílohy č. 13 časti B zákona č. 513/2009 Z. z., teda služby minimálneho prístupového balíka a traťového prístupu k servisným zariadeniam, poskytované železničným podnikom rozdelené na fixnú a variabilnú časť a ich cena bola regulovaná. Variabilné ekonomicky oprávnené náklady sú náklady, ktoré vznikajú priamo prevádzkou vlaku na železničnej infraštruktúre a ktoré sú závislé od zmeny objemu výkonov dopravcov a hradené sú dopravcami. Fixné ekonomicky oprávnené náklady sú náklady manažéra infraštruktúry, ktoré vznikajú priamo prevádzkou vlaku na železničnej infraštruktúre, a ktoré nie sú závislé od zmeny objemu výkonov dopravcov. Fixnú časť nákladov uhrádza štát, variabilnú železniční dopravcovia. Doplnkové a vedľajšie služby sú poskytované na komerčnom princípe a hradia ich dopravcovia. Význam členenia nákladov na variabilné a fixné je spresnenie plánovania a kontroly nákladov. Na základe nového modelu financovania poklesla cena za použitie železničnej infraštruktúry, ktorú si ŽSR účtuje od železničných podnikov, ako pre osobnú tak aj pre nákladnú dopravu, čo je ilustrované poplatkom v eur za 1 vlkm. Priemerná úhrada za prístup k železničnej infraštruktúre v EUR/vlkm za ŽSR na základe nového modelu poklesla z 4,06 EUR v roku 2010 na 2,11 EUR v roku 2011. Výrazne nižšia cena za použitie ŽI pre železničné podniky vytvorila predpoklady na rast konkurencieschopnosti železničnej dopravy, zároveň sa však zvýšil nárok na financovanie zo ŠR.

Paralelne s novým modelom financovania železničnej infraštruktúry prebehla aj revitalizácia železničných spoločností. Program revitalizácie železničných spoločností

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

schválila vláda SR uznesením č. 188 zo dňa 16.03.2011, s cieľom pre ŽSR ekonomicky stabilizovať spoločnosť do konca roka 2013 opatreniami smerovanými do oblastí znižovania nákladových položiek, zvyšovania tržieb a do finančnej oblasti.

Jedným z hlavných cieľov programu revitalizácie bolo vyrovnanie neuhradených záväzkov štátu ako objednávateľa za výkony ŽSR pri prevádzkovaní železničnej infraštruktúry. Na základe revitalizácie došlo k zlepšeniu finančnej situácie ŽSR, nakoľko štát vyrovnal nekryté straty ŽSR, ktoré vznikli neuhrádzaním štátom objednaných výkonov v predchádzajúcich rokoch 2003 – 2011 a celkove navýšil financovanie ŽSR.

Výška a splácanie pohľadávok štátu voči ŽSR k 05.04.2014 (vrátane plánovaných hodnôt na rok 2014) je ilustrovaná nasledovnou tabuľkou č. 1:

Zmluva o prevádzkovaní dráh (resp. ZPŽI) so ŽSR na rok	Výsledok hospodárenia zo ZPD podľa Protokolu o vyhodnotení ZPD (nekrytá strata - / zisk +)	Výška nevysporiadanej straty (-) / zisku (+) z daného roku	Pohľadávka ŽSR k 05.02.2014	Poznámka
	EUR	EUR	EUR	
2003	-24 448 947,75	0,00	0,00	
2004	-22 363 274,25	-10 299 274,25	0,00	
2005	3 269 932,95	3 269 932,95	0,00	
2006	-5 726 515,30	-5 726 515,30	0,00	
2007	-15 781 484,43	0,00	0,00	
2008	-5 214 465,91	-5 214 465,91	0,00	
2009	-83 292 441,00	-83 292 441,00	0,00	
2010	-75 988 371,00	-75 988 371,00	0,00	vyrovnané do 27.12. 2012
2011	-73 752 833,00	-73 752 833,00	0,00	vyrovnané 19.12.2013
2012	918 069,00*	0,00	0,00	
2013	0,00	0,00	0,00	predbežný výsledok k februáru 2014
2014	0,00	0,00	0,00	plánovaný výsledok

* v roku 2012 bol dosiahnutý zisk vo variabilnej časti EON (úhrady dopravcov)

V roku 2013 bola vyrovnaná nekrytá strata vyplývajúca z Protokolu o vyhodnotení plnenia Zmluvy o prevádzkovaní železničnej infraštruktúry (ďalej aj „ZPŽI“) za rok 2011. Protokolárnym vyhodnotením plnenia ZPŽI za rok 2012 sa považuje táto za splnenú a zmluvným stranám nevznikli žiadne vzájomné pohľadávky resp. záväzky.

Podľa predbežných hospodárskych výsledkov sa predpokladá, že za rok 2013 nevznikne strata z titulu nedostatočnej výšky neinvestičného transferu zo štátneho rozpočtu na úhradu fixnej časti ekonomicky oprávnených nákladov vzniknutých plnením povinností vyplývajúcich zo zmluvy o prevádzkovaní železničnej infraštruktúry medzi MDVRR SR a ŽSR.

V zmysle uzatvorenej ZPŽI na rok 2014 je plánované vyrovnané hospodárenie pri prevádzkovaní ŽI.

Vzhľadom na prijaté revitalizačné opatrenia a vysporiadanie strát z minulých období sa v budúcich rokoch, počnúc rokom 2014 predpokladá v rámci ŽSR dosahovanie vyrovnaného celkového výsledku hospodárenia (nie iba výsledku zo Zmluvy o prevádzkovaní železničnej infraštruktúry) vid' tabuľka č. 2

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Rok	2010	2011	2012	2013	Plán 2014
Hosp. výsledok (v EUR)	-101 465 193,52	-31 784 496,90	15 643 208,32	77 963 992,09	4 515 170,38

Zmenou koncepcie spoplatňovania železničnej infraštruktúry účinnej od 01.01.2011 došlo i k zmene spôsobu úhrady ekonomicky oprávnených nákladov zo strany vlastníka železničnej infraštruktúry (štát prostredníctvom MDVRR SR), založenom na princípe úhrady fixnej časti nákladov, čím sa vytvoril tlak na zvýšenie nárokov na štátny rozpočet. Vzájomnou dohodou medzi vlastníkom a manažérom infraštruktúry sa vlastník infraštruktúry zaviazal poskytnutím plnej nárokovanej výšky neinvestičného transferu na roky 2012 - 2014 pod podmienkou úspory nákladov. Touto dohodou sa výrazne prispelo k zabezpečeniu vyrovnaného výsledku hospodárenia ŽSR. Poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte bolo v rokoch 2005 - 2014 nasledovné (tabuľka č.3):

Rok	dotácia zo ŠR v EUR
2005	119 498 100
2006	114 585 400
2007	119 498 100
2008	175 927 800
2009	136 095 100
2010	127 796 600
2011	199 498 100
2012	270 000 000
2013	260 000 000
2014	272 500 000*

(*pre rok 2014 plánovaná hodnota)

Možno konštatovať, že cieľ revitalizácie eliminovať nekrytú stratu za výkony ŽSR pri prevádzkovaní železničnej infraštruktúry, ktorá vznikla dlhodobým neuhrádzaním záväzkov štátu bol dosiahnutý, ako ilustruje vyššie uvedená tabuľka č. 2, podarilo sa dosiahnuť aj cieľ vyrovnané hospodárenie ŽSR, kde bol dosiahnutý zisk v roku 2012, 2013 a plánuje sa ziskový hospodársky výsledok aj pre rok 2014.

3 Plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov

Opatrenie č. 1

V prípadoch dokladov z knihy došlých faktúr (KDF č. 38015038483, KDF č. 2401500321, KDF č. 2801500547, KDF č. 3701503872) prehodnotiť zmluvné podmienky vzhľadom na dlhé časové obdobie od uzatvorenia zmlúv a možné úpravy cien.

Termín splnenia 15.03.2013.

Kontrola preverila úpravu zmluvných podmienok pri zmluvách súvisiacich s vyššie uvedenými dokladmi.

Na základe vyžiadania bol kontrole NKÚ SR predložený Dodatok č. 8 k Zmluve o vykonávaní čistiacich a upratovacích prác v ŽST Kúty č. 2001/008 zo dňa 11.05.2001 uzatvorenej so spoločnosťou M z Bratislavy. Dodatkom č. 8 zo dňa 12.03.2010 bol upravený

rozsah a početnosť upratovania. Dodatkom č. 8 sa podľa vyjadrenia ŽSR celkové náklady znížili o 330,36 EUR/mesiac.

Kontrole boli ďalej predložené uzatvorené Dodatky č. 4 a 5 k Zmluve o poskytovaní bezpečnostných služieb č. 1/2002/Pa zo dňa 16.07.2002 s prevádzkovateľom S z Bratislavy. Dodatkom č. 4 zo dňa 28.2.2012 bola upravená cena za poskytované služby. Dodatok č. 5 zo dňa 14.10.2013 bol uzatvorený vzhľadom na nutnú prevádzkovú potrebu (presun zamestnancov z objektov ŽST Bratislava - Východ do objektov ŽST Trnava). Dodatkom bol rozšírený zoznam strážených objektov o objekty areálu ŽSR Bratislava–Východ. Ďalším dôvodom rozšírenia stráženia bola výška škody na majetku ŽSR spôsobená krádežami v období november 2012 až január 2013 v celkovej sume 14 050,- EUR, pričom bezpečnostné riziká v priestoroch bez ochrany výrazne narastali. Podľa Dodatku č. 5 bola Zmluva o poskytovaní bezpečnostných služieb č. 1/2002/Pa uzatvorená na dobu určitú – do doby ukončenia procesu verejného obstarávania a uzatvorenia zmluvy s úspešným uchádzačom, najdlhšie však do 31.12.2014.

Zmluva o poskytovaní služieb č. 2008030030-51-CLaO-2-9571 zo dňa 01.05.2008 bola uzatvorená so spoločnosťou I z Košíc na dobu určitú do 31.12.2008. Predmetom zmluvy bolo poskytovanie čistiacich a upratovacích služieb a prevádzkovanie verejných hygienických zariadení v priestoroch pracovísk ŽSR – Oblastné riaditeľstvo Košice. Dodatkom č. 1 s účinnosťou od 01.01.2009 bola zmenená doba určitá (do 31.08.2008) na dobu určitú do termínu úspešného ukončenia verejného obstarávania.

Podľa vyjadrenia ŽSR bol predmet zákazky „upratovacie služby“ veľmi rozsiahly a rozdrobený medzi všetky výkonné organizačné jednotky a nakoľko v minulosti dochádzalo k riešeniu zmien organizačného usporiadania jednotiek, nebolo dodnes možné zosumarizovať podklady pre potreby verejnej súťaže.

Nakoľko by vypovedaním zmluvy došlo k ohrozeniu prevádzky hygienických zariadení určených cestujúcej verejnosti, zmluva zostala naďalej v platnosti. Poskytované služby sú podľa vyjadrenia ŽSR naďalej fakturované v cenových reláciách roku 2008. Návrh Dodatku č. 2 predložený spoločnosťou I z Košíc v roku 2012 na zvýšenie jednotkových cien za poskytované služby nebol zo strany ŽSR akceptovaný.

ŽSR v rokoch 2012 a 2013 realizovalo procesy obstarania zemného plynu, ktoré vyústili do nahradenia pôvodných zmlúv. S pôvodným dodávateľom bol ukončený zmluvný vzťah k 31.01.2013. S novým dodávateľom bola uzatvorená Rámcová zmluva o združenej dodávke plynu v zmysle § 47 ods. 8 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ust. § 269 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov s platnosťou od 01.02.2014 do 31.12.2015. Nákup zemného plynu pre ŽSR je od 01.02.2013 centralizovaný a nakupovaný v celom objeme v jednej zmluve, z toho plynú prínosy ako individuálna cena pre jednotlivé kategórie odberu, jednotné vyúčtovacie obdobie, rovnaké finančné pravidlá pre všetky odberné miesta, obchodné podmienky, odpočtový cyklus, a pod. Spojením všetkých odberných miest pod jednu zmluvu vzniká lepšia vyjednávacía pozícia z pohľadu prečerpania resp. nedočerpania zmluvného odberu, kde je tento vyhodnocovaný ako celok za celé ŽSR a nie individuálne po odberných miestach.

Opatrenie č. 1 bolo kontrolou NKÚ SR vyhodnotenú ako splnenú.

Opatrenie č. 2

Pri finančnom zúčtovaní bežných a kapitálových transferov ŽSR vo vypracovaní zhodnotenia čerpania neinvestičných a investičných dotácií uvádzať realizované zmeny počtu akcií oproti plánu a ich zdôvodnenie uvedených zmien.

Termín plnenia uvedeného opatrenia bol trvalý.

Opatrenie bolo prijaté v nadväznosti na zistenie predchádzajúcej kontroly NKÚ SR, že vo finančnom zúčtovaní kapitálových výdavkov Zmluvy č. 44/1900/2011 zo dňa 09.03.2011 o poskytnutí finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly MDVRR SR nebolo uvedené a zdôvodnené nerealizovanie 4 projektov z 18 plánovaných a presun prostriedkov na zvyšné realizované projekty. K uvedenému zisteniu NKÚ SR odporučilo ŽSR pri finančnom zúčtovaní bežných a kapitálových transferov ŽSR (podklad pre MDVRR SR na vypracovanie Štátneho záverečného účtu za príslušný rok) vo vypracovaní zhodnotenia čerpania neinvestičných a investičných dotácií uvádzať realizované zmeny oproti plánu a ich zdôvodnenie.

Plnenie uvedeného opatrenia bolo preverené pri finančnom zúčtovaní za rok 2012 a 2013 (v roku 2013 a 2014) pri zaslaní podkladov pre vypracovanie Štátneho záverečného účtu MDVRR SR. ŽSR listom č. 01907/2012/O220-82 zo dňa 14.11.2012 a listom 04810/2013/O150-37 z 01.03.2013 predložili sekcii rozpočtu a financovania MDVRR SR zdôvodnenie nevyčerpania resp. navýšenia finančných prostriedkov pri kapitálových transferoch. ŽSR ministerstvu oznámili 17 prípadov vykonaných zmien oproti plánu pri čerpaní finančných prostriedkov, jednotlivé zmeny ŽSR okomentovali a zdôvodnili. ŽSR okomentovali a vyhodnotili aj čerpanie neinvestičnej dotácie, ktorá zahŕňala najmä úhrady vyplývajúce zo Zmluvy na prevádzkovanie železničnej infraštruktúry na rok 2012.

Obdobne za rok 2013 ŽSR zaslali MDVRR SR podklady pre vypracovanie záverečného účtu kapitoly MDVRR SR listom č. 00571/2014/O220-44 z 31.01.2014 a listom č. 11499/2014/O150-3 z 03.02.2014, kde informovali o 14 zmenách pri čerpaní kapitálových transferov, zmeny boli okomentované a zdôvodnené, zhodnotenú bolo aj čerpanie neinvestičnej dotácie, poskytnutie ktorej vyplývalo zo Zmluvy na prevádzkovanie železničnej infraštruktúry na rok 2013.

Opatrenie č. 2 bolo kontrolou vyhodnotenú ako priebežne plnenú.

Zhrnutie:

Na základe kontroly vynakladania verejných prostriedkov, zmluvných vzťahov, financovania modernizácie a prevádzkovania železničnej dopravnej infraštruktúry realizovaných v rokoch 2010 až 2011 vykonanej roku 2012 ŽSR prijali v súlade s 2 odporúčaniami NKÚ SR 2 opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Dokladovou kontrolou plnenia prijatých opatrení neboli zistené nedostatky. Kontrolná skupina hodnotí opatrenie č. 1 ako splnenú a č. 2 opatrenie ako priebežne plnenú.

Kontrolovanému subjektu bol ponechaný výtlačok č. 2 záznamu o výsledku kontroly. Kontrolovaný subjekt potvrdzuje, že kontrolná skupina NKÚ SR vrátila všetky zapožičané doklady.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Záznam o výsledku kontroly vypracovali dňa: 26.02.2014

Ing. Tibor Škula
vedúci kontrolnej skupiny

Mgr. Pavol Marko
člen kontrolnej skupiny

S obsahom záznamu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 03.03.2014

Ing. Štefan Hlinka
generálny riaditeľ ŽSR